

nærmere regel om indholdet af tegningsretten, en regel, der stemmer overens med reglen i aktieselskabslovens § 61:

Til § 7

Det sikres, at ingen kan nægtes adgang til at indtræde som andelshaver i en virksomhed alene med den begrundelse, at den pågældendes (forventede) økonomiske samkvem med virksomheden er for lille, undtaget, hvis det har bagatelagtig karakter. Bestemmelsen skal sikre, at en landmand med en normal produktion af f.eks. æg ikke nægtes adgang til et andelsægpackeri, eller at en forbruger ikke nægtes adgang til en brugsforening. Bestemmelsen er derimod ikke til hinder for, at f.eks. en landmand med en enkelt høne kan nægtes adgang til andelsægpackeriet (idet der er tale om bagatelagtig produktion) eller for at helt andre begrundelser for nægtelse af optagelse kan være rimelig (f.eks. hvis ansøgeren bor og producerer et helt andet sted i landet, eller der er tale om en sluttet kreds uden nogen dominerende markedsproduktion på hverken køber- eller sælgerside i området). Bestemmelsen er i overensstemmelse med hidtidig retspraksis, men dens rækkevidde vil i praksis skulle fortolkes af domstolene.

Til § 8

Spørgsmålet om minoritetsbeskyttelse er væsentligt både i andelsvirksomheder og i virksomheder organiseret i andre former. Forholdene er imidlertid forskellige i andelsvirksomheder og f.eks. i aktieselskaber, fordi stemmeretten i andelsvirksomhederne som oftest ikke er, og efter lovforslaget ikke må være, afhængig af omfanget af samhandel med andelsvirksomheden eller af eventuelle indestående på andelshaverkonti eller lignende, men – som almindeligt i foreninger – er ens for alle, hvert medlem ens stemmевægt. Forholdene er også forskellige, fordi medlemmernes interesse i andelsvirksomheden ikke som en aktionærs er at få udbytte og fordel i kraft af kursstigninger, tegningsrettigheder og lignende, men at blive betjent bedst muligt som samarbejdspartner, som kunde i en brugsforening, som levarandør til et slagteri etc. Hertil kommer, at det i årenes løb er lykkedes i retspraksis i de ret få tvister, som er kommet til afgørelse ved domstolene, at finde frem til rimelige og fornuftige løsninger. Derigennem er der skabt en værdifuld minoritetsbeskyttelse, der er tilpasset forholdene i andelsvirksomhederne.

Lovforslaget vil med sin formulering af en selvstændig generalklausul i § 8, stk. 1, bevare den retsstand, som domstolene har skabt på dette område.

Ordlyden er valgt, således at den i knap form gengiver en hovedlinje i denne retspraksis.

I § 8, stk. 2, foreslås en regel om retsstillingen, hvor en andelsvirksomhed ved vedtægtsændring gennemfører indgribende forandringer. Også her har retspraksis dannet forbillede. Et medlem, der efter gennemførelsen af indgribende ændringer ønsker at udtræde, kan gøre dette uden sædvanlig varsel. Det udtrædende medlem har ret til udbetaling af en del af andelsvirksomhedens formue, såfremt dette har hjemmel i vedtægterne. Indeholder vedtægterne ingen regler herom, kan der tillægges den udtrædende et beløb i overensstemmelse med, hvad der er sædvanlig praksis i tilsvarende andelsvirksomheder. I forskellige dele af andelsbevægelsen opgøres sådanne udtrædelsesgodtgørelser på forskellig måde, men opgørelsesmåderne ligger ret fast bl.a. i slagterier og i mejerier. Lovudkastet vil bevare faste kutymer og opnår dette ved at henvise til sædvane. Såfremt usædvanlige vedtægtsbestemmelser i enkelte tilfælde findes at føre til urimelige resultater, vil disse kunne tilsidesættes efter reglen i aftalelovens § 36.

Lovforslaget indeholder ikke bestemmelser om, at visse vedtagelser (som f.eks. efter aktieselskabslovens §§ 78 og 79) kræver kvalificeret majoritet. Om der i visse tilfælde bør kræves kvalificeret majoritet er et spørgsmål, som tænkes overladt til vedtægterne. I adskillige andelsvirksomheder kan vedtægterne i dag ændres med almindelig stemmeflerhed. Der er ikke grund til at gribe ind i vedtægtsfriheden på dette punkt. Der kan imidlertid være vedtægtsændringer, som efter almindelige retsgrundsætninger ikke bør kunne gennemføres med almindeligt flertal. Herom tænkes den hidtidige ret opretholdt.

En regel som aktieselskabslovens § 79 er uegnet for andelsvirksomheder. Af særlig betydning for andelsvirksomhederne er både, at medlemmers ligestilling respekteres, og at det ikke gøres unødigt vanskeligt at gennemføre modernisering af andelsvirksomhederne.

Til § 9

Der er bred enighed i andelsbevægelsen om, at der bør lovfæstes regler om medarbejdernes deltagelse i andelsvirksomhedernes ledelse.

Medarbejderne i andelsvirksomheder af en vis størrelse skal have ret til repræsentation i de beslutende organer, ligesom det er tilfældet i aktieselskaber. Som udgangspunkt bruges aktieselskabsmodellen, hvorefter medarbejderne har ret til halvt så mange repræsentanter som ejerne. Andelsvirksomheder kan imidlertid adskille sig fra aktieselskaber på to punkter: